

INFORMATION REPORT INFORMATION REPORT

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

This material contains information affecting the National Defense of the United States within the meaning of the Espionage Laws, Title 18, U.S.C. Secs. 793 and 794, the transmission or revelation of which in any manner to an unauthorized person is prohibited by law

S-E-C-R-E-T

50X1-HUM

COUNTRY Poland

REPORT

SUBJECT Program of Military Preparation in Secondary Schools

DATE DISTR. 30 JAN 1983

NO. PAGES 1

50X1-HUM

REFERENCES

DDPCCSMA COPY

DATE OF INFO.

PLACE & DATE ACQ.

50X1-HUM

SOURCE EVALUATIONS ARE DEFINITIVE. APPRAISAL OF CONTENT IS TENTATIVE

Program of Military Preparation in Secondary Schools (Program Przystosowania Wojskowego dla Szkol Srednich), published in 1955 by the Ministry of Education and marked "For Internal Use (Do Uzytku Wewnetrznego)".

50X1-HUM

S-E-C-R-E-T

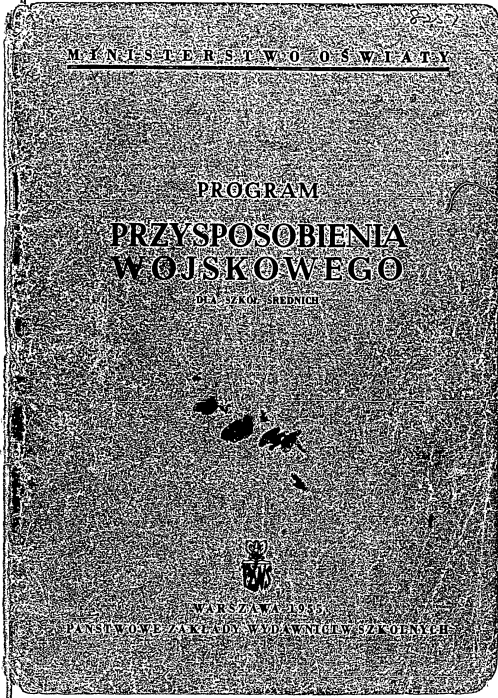
50X1-HUM

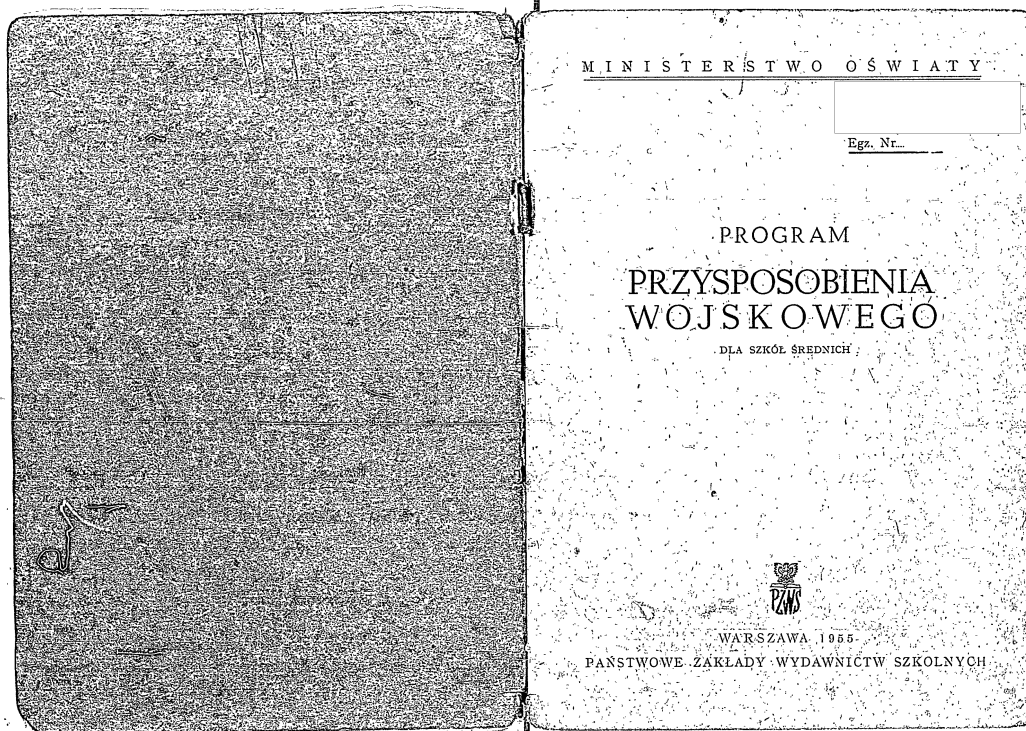
STATE	☒	ARMY	☒	NAVY	☒	AIR	☒	FBI	☒	AEC				
-------	-------------------------------------	------	-------------------------------------	------	-------------------------------------	-----	-------------------------------------	-----	-------------------------------------	-----	--	--	--	--

(Note: Washington distribution indicated by "X"; Field distribution by "#")

50X1-HUM

INFORMATION REPORT INFORMATION REPORT

50X1-HUM

Redaktor techniczny
MAREK WAGNER

PAŃSTWOWE ZAKŁADY WYDAWNICTW SZKOLNYCH WARSZAWA 1955
Seria 5000 + 50 egz. Okładka do składek 8 V 1955 r.
Arkusz druk. 35. Podpisano do druku 8 VI 1955 r.
Papier 61 x 86 cm, 60 g, kl. VII. Druk ukonczono w czerwcu 1955 r.
Zam. w 508/1453 B-6-422
ZAKŁADY GRAFICZNE PZWS W BYDGOSZCZY

U W A G I W S T Ę P N E

I. Ogólne zadania przysposobienia wojskowego

Przysposobienie wojskowe jest jednym z ważnych ogniw przygotowania obywateli do zadań związanych z obronnością kraju. Powinno więc odgrywać ważną rolę w wychowaniu karnych i zdyscyplinowanych oraz zdrowych i świadomych budowniczych kraju, gotowych w razie potrzeby do obrony naszej Ludowej Ojczyzny przed zakusami najeźdźcy. Przysposobienie wojskowe nie może być wyłączone z całości kształtu pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Realizując zadania zawarte w programie, nauczyciele powinni dążyć do osiągnięcia następujących poznawczych i wychowawczych celów:

- wychować młodzież w duchu miłości i oddania Ludowej Ojczyźnie, w duchu przyjaźni i braterstwa do Wielkiego Związku Radzieckiego
- obrony pokoju i przyjaciela Polski Ludowej,
- wyrabiać w młodzieży internacjonalizm, patriotyzm i gotowość do poświęceń dla dobra Ojczyzny,
- wpajać młodzieży zaufanie do siły oręża Ludowego Wojska Polskiego, stojącego na straży niepodległości naszej Ojczyzny,
- pogłębiać łączność młodzieży z wojskiem i popularyzować służbę wojskową, zapoznać młodzież z podstawowymi zadaniami poszczególnych rodzajów wojsk, popularyzować uprawianie sportów ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają bezpośredni związek z przygotowaniem młodzieży do służby wojskowej,
- wzbudzić nienawiść do imperialistycznych zaborców - wrogów postępu i pokoju, wpajać zasady czujności, świadomej dyscypliny i przestrzegania tajemnicy wojskowej i państwowej,
- wyrabiać u młodzieży zalety woli i charakteru, jak męstwo, twórczą inicjatywę, samodzielność, odwagę, bezinteresowność i ofiarność dla spraw społecznych,
- wpajać młodzieży nawyki życia w kolektywie oraz poszanowania własności społecznej.

II. Wskazówki organizacyjne

Przysposobienie wojskowe jest przedmiotem obowiązkowym i obejmuje ostatnie trzy lata szkoły średniej w wymiarze 2 godzin tygodniowo. W tygodniowych planach lekcji przysposobienie wojskowe należy przewidzieć jako 2-godzinne jednostki lekcyjne. W 3-letnim okresie szkolenia program przysposobienia wojskowego obejmuje dla:

- a) szkół średnich ogólnokształcących, liceów pedagogicznych i liceów dla wychowawczyń przedszkoli 192 godziny, z których przypada:
  - na I. rok szkolenia — 66 godzin,
  - II rok szkolenia — 66 godzin,
  - III rok szkolenia — 60 godzin.
- b) techników zawodowych, których młodzież odbywa w dwóch ostatnich latach nauczania praktyki produkcyjne 188 godz., z których przypada, na:
  - na I. rok szkolenia — 70 godzin,
  - II. rok szkolenia — 64 godziny,
  - III rok szkolenia — 54 godziny.

Młodzież techników zawodowych, która nie odbywa praktyk zawodowych, należy szkolić wg programu dla szkół średnich ogólnokształcących. Podstawową grupą szkoleniową jest klasa, która dla celów ćwiczebnych należy podzielić na drużyny. W zasadzie program dla chłopców i dla dziewcząt należy realizować oddzielnie, przy czym najmniejszą grupą szkoleniową może być drużyna. W klasach korekcyjnych, w których chłopców jest mniej niż drużyna, należy realizować program dla młodzieży żeńskiej, natomiast jeżeli dziewcząt jest mniej niż drużyna, realizować program dla młodzieży męskiej.

Planowanie

Realizacja celów przysposobienia wojskowego i wyczerpanie obowiązującego materiału przewidzianego programem wymaga od nauczyciela szczegółowego planowania zajęć. Nauczyciel przysposobienia wojskowego obowiązany jest przed rozpoczęciem roku szkolnego opracować tematyczny plan zajęć, wykonując w nim, kolejność

przerabiania poszczególnych tematów i ćwiczeń. Przy układaniu planu zajęć należy uwzględnić korelację poszczególnych zagadnień przysposobienia wojskowego oraz korelację przysposobienia wojskowego z innymi przedmiotami. Szczególną uwagę zwrócić należy na: stopień trudności, posiadany sprzęt szkoleniowy oraz pory roku, biorąc pod uwagę ćwiczenia w terenie. Tematyczny plan zajęć zatwierdza dyrektor szkoły.

Ocena wyników szkolenia

Oceniając wyniki nauczania należy stosować w całej rozciągłości zasady pedagogiki. Celem dokonania właściwej oceny wyników nauczania nauczyciel obowiązany jest prowadzić systematyczną kontrolę postępu ucznia, a wyniki wpisywać każdorazowo do dziennika lekcyjnego. Ocenę należy wystawiać na podstawie odpowiedzi ucznia z zagadnień teoretycznych oraz praktycznego wykonywania ćwiczeń.

Ocena na świadectwie powinna być wyrazem całokształtu postępu ucznia na przestrzeni całego okresu lub roku szkolnego.

Baza materiałowa

Nauczyciel przysposobienia wojskowego powinien troszczyć się o stały wzrost bazy materiałowej, przedstawiać dyrekcji szkoły propozycje dotyczące jej zabezpieczenia i powiększenia, inicjować i kierować wykonywaniem sprzętu i pomocy naukowych we własnym zakresie, prowadzić ewidencje sprzętu i pomocy naukowych, przez strzeżać, by broń używana była jedynie do celów szkoleniowych, oraz czuwać, by nie dostała się ona w niepowołane ręce.

III. Wskazówki metodyczno-szkoleniowe

Szeroka tematyka przysposobienia wojskowego wymaga od nauczyciela systematycznego i gruntownego pogłębiania wiadomości objętych programem oraz umiejętności przekazywania wiedzy młodzieży. Dokładne przygotowanie się do zajęć oraz opracowanie konspektu jest nieodzownym warunkiem właściwego prowadzenia lekcji.

Szczególną uwagę należy zwrócić na stosowanie zasad pogłębienia wiedzy. Troską każdego nauczyciela przysposobienia wojskowego powinno być przygotowanie na zajęcia tablic poglądowych, wykresów

schematów, przekroji, modeli itp. Dążyć należy do stworzenia warunków umożliwiających praktyczne przeprowadzenie zajęć przy pełnym wykorzystaniu posiadanego sprzętu oraz boisk, placów, dziedzińców szkolnych i okolicznych terenów. W prowadzeniu zajęć ograniczyć do niezbędnego minimum objaśnienia, a szczególny nacisk położyć na ćwiczenia praktyczne. W czasie zajęć wymagać od uczniów bezwzględnej dyscypliny, właściwej postawy podczas odpowiedzi, dokładnego prowadzenia notatek w zeszytach przedmiotowych. W planowaniu i realizacji poszczególnych działań przysposobienia wojskowego należy się kierować następującymi wytycznymi:

Wychowanie wojskowe

Mając na uwadze cel przysposobienia wojskowego nauczyciel powinien:

- wychowywać młodzież w duchu miłości i oddania Ludowej Ojczyźnie, w duchu przyjaźni do Wielkiego Związku Radzieckiego — obrońcy pokoju i przyjaciela Polski Ludowej,
- wpaść młodzieży zaufanie do siły oręża Ludowego Wojska Polskiego, stojącego na straży niepodległości naszej Ojczyzny,
- zapoznać młodzież z bojowymi tradycjami Wojska Polskiego i jego szlakiem bojowym,
- wyrabiać u młodzieży takie cechy, jak czujność, troska o zachowanie tajemnicy wojskowej i państwowej, koleżeństwo, poczucie świadomej dyscypliny, wytrzymałość na trudy, hart i wytrwałość w dążeniu do celu oraz zdolność do poświęceń.

Szkolenie taktyczne

Szkolenie taktyczne jest jednym z zasadniczych działań szkolenia w zakresie przysposobienia wojskowego młodzieży.

W wyniku szkolenia taktycznego uczeń powinien poznać ogólne zasady działań bojowych, zadania i miejsce strzelca w ugrupowaniu bojowym drużyny, znać zasady współdziałania ze środkami ogniowymi i umieć wykonać zadania w roli strzelca w zakresie przewidzianym programem. Uczniowie powinni poznać ogólne zadania, przeznaczenie poszczególnych rodzajów wojskowej ogólną charakterystykę ich zasadniczego uzbrojenia. Wykłady z tych zagadnień należy urozmaicać przykładami i wspomnieniami z walk Armii Radzieckiej i Wojska

Polskiego w okresie II wojny światowej. Wykłady należy ilustrować tablicami, poglądowymi, plakatami i rysunkami. W czasie zajęć z zakresu piechoty należy wyrabiać u młodzieży zamiłowanie do tego podstawowego rodzaju wojsk, który jedynie potrafi zdobyć teren, utrzymać go, walczyć we wszystkich warunkach atmosferycznych i terenowych. W historii rozwoju piechoty należy szczególnie podkreślać potęgę piechoty Armii Radzieckiej i walczącego o jej boku Wojska Polskiego w okresie II wojny światowej. Wykazać różnicę pod względem zdolności bojowych piechoty LWP w porównaniu do piechoty sprzed 1939 r. Na wykładach o działaniu strzelców drużyny piechoty w natarciu i obronie należy dać uczniom pełny obraz czynności strzelca w natarciu i obronie, określić jego miejsce w ugrupowaniu bojowym i kolejność rozwoju akcji w walce, posługując się tablicami, plakatami i rysunkami. Ćwiczenia w zakresie pojedynczego strzelca prowadzić praktycznie w terenie, stosując umiejętnie pozorowanie pola walki. Jako instruktorów (pomocników nauczyciela) lub pozorantów wykorzystywać aktywnie uczniowski przeszczepiony na obozach letnich p.w.

Na wykładach o wojskach pancernych i artylerii szczególną uwagę zwrócić na omówienie sposobów wsparcia piechoty przez artylerię i czołgi oraz wskazać na konieczność współdziałania ich z czołgami i działaniami podczas wykonywania zadań bojowych. Podkreślić wyższość radzieckich czołgów i dział nad czołgami i działaniami państw kapitalistycznych, przytaczając przykłady z walk w II wojnie światowej.

Charakteryzując wojska lotnicze należy zwrócić uwagę na ich wszechstronne zastosowanie oraz omówić zadania, jakie wykonuje lotnictwo na korzyść wojsk lądowych, wskazując, że szybkość działania i daleki zasięg lotnictwa pozwalają na zaskoczenie nieprzyjaciela i wykonanie tych zadań, których ze względu na zbyt ograniczony zasięg i zależność od terenu nie może wykonać żaden inny rodzaj wojsk. Na przykładach działań II wojny światowej, wskazać przewagę lotnictwa radzieckiego nad lotnictwem faszystowskim.

W czasie zajęć o wojskach inżynierskich podkreślić wielkie znaczenie prac wykonywanych przez oddziały saperów tak w natarciu jak i w obronie oraz konieczność poznania przez strzelców niektórych prac saperów.

W temacie o marynarce wojennej należy dać ogólne pojęcie o jej zadaniach i rodzajach okrętów wojennych, popularyzować służbę na morzu i obronę polskiego wybrzeża. Należy pokazać, że Siły Zbrojne P.R.L. tak na lądzie jak na morzu i w powietrzu strzegą granic naszej Ojczyzny, aby młodzież mogła uczyć się i pracować, aby naród nasz mógł budować swą szczęśliwą przyszłość.

Szkolenie ogniowe

Celem szkolenia ogniowego w ramach przysposobienia wojskowego jest:

- nauczyć celnego strzelania z karabinka sportowego,
- zapoznać z podstawowymi wiadomościami z teorii strzału,
- wpoić zasady pielęgnacji, konserwacji i obchodzenia się z bronią palną,
- rozwijać zamiłowanie do strzelectwa.

Szkolenie ogniowe należy prowadzić praktycznie z bronią i sprzętem szkoleniowym w terenie. W klasie można jedynie prowadzić lekcje nauki o broni i zasad strzelania (teorii strzału), wykorzystując na tego rodzaju zajęcia okres zimowy. Wykłady należy uzupełniać pokazami poszczególnych części oraz praktycznym wykonywaniem czynności, jak rozkładanie i składanie broni, czyszczenie, smarowanie itp. Zajęcia z teorii strzału należy uzupełniać objaśnieniami na modelach, wykresach i tablicach. W czasie ćwiczeń ze szkolenia ogniowego w terenie należy dzielić klasę na grupy, przerabiając równocześnie różne zagadnienia. Podstawowym celem każdego ćwiczenia w terenie powinno być przygotowanie młodzieży do strzelania. Na pomocników w grupach należy wykorzystać młodzież przeszkoloną na letnich obozach p. w., przeprowadzając z nią przed zajęciami dokładny instruktaż.

Organizując zajęcia ze szkolenia ogniowego nauczyciel obowiązany jest każde ćwiczenie przygotować i zabezpieczyć w odpowiednią ilość pomocy, sprzętu strzeleckiego, schematów, tablic itp. Strzelania amunicją sportową można przeprowadzać po dokładnym przygotowaniu młodzieży do danego strzelania, a przygotowanie każdego ucznia nauczyciel powinien sprawdzić na punkcie kontrolnym. W czasie strzelania na strzelniczy oraz na wszelkiego rodzaju ćwiczeniach z bronią należy z całą surowością przestrzegać przepisów i in-

8

strukcji o zachowaniu bezpieczeństwa. W czasie szkolenia ogniowego zwracać uwagę młodzieży na jego znaczenie dla obronności kraju. Zapoznając młodzież z bronią podkreślać, że jest to broń niezawodna, że bronią tą żołnierze Armii Radzieckiej i Wojska Polskiego rozgromili hitlerowskich faszystów.

Regulaminy

W czasie nauki regulaminów zapoznać młodzież ogólnie z podstawowymi zasadami, koniecznymi do zrozumienia życia i porządku wojskowego. W czasie omawiania zasad regulaminów należy wskazywać drogą przykładów, że przepojone one są głęboką troską o żołnierza, wyrabiają świadomą dyscyplinę oraz umacniają przywiązanie i zaufanie do przełożonych wyrażające się w bezwzględny wykonywaniu ich rozkazów. Wskazywać, że tak w czasie pokoju jak i w czasie wojny pełnienie służby wartowniczej jest wykonywaniem zadania bojowego. Nauczając zasad regulaminów wojskowych należy nawiązywać do przepisów regulaminu szkolnego. Na zajęciach przysposobienia wojskowego wymagać od uczniów zachowania postawy regulaminowej wobec starszych i przełożonych. Przestrzeganie zasad regulaminu wojskowego powinno się przyczynić do wychowania karnych i zdyscyplinowanych obywateli.

Musztra

Musztra jest jednym z podstawowych działów szkolenia w zakresie przysposobienia wojskowego. Wpływa ona na podniesienie dyscypliny, przygotowanie uczniów do działań zespołowych, wyrabiania sprężystości ruchów oraz przygotowanie do wykonywania działań bojowych. Dlatego też na wszystkich zajęciach z musztry należy stawiać szczególnie duże wymagania.

W czasie zajęć z musztry szczególną uwagę zwrócić na szkolenie pojedynczego ucznia, szeroko stosować wykonywanie ruchów i chwytów na tempa, następnie w całości dążyć do precyzyjnego wykonywania wszystkich czynności. Na II i III roku szkolenia doskonalić elementy musztry pojedynczego ucznia w składzie drużyny i plutonu, zwracając szczególną uwagę na zgrzywanie poszczególnych czynności musztry, wyrobienie u uczniów szybkości działań, umiejętnego po-

9

suwania się na polu walki, naukę szybkiego rozczłonkowania i rozwijania się w składzie drużyny oraz sprawnego działania w szykach rozczłonkowanych i tyralierze. Nauczyciel przysposobienia wojskowego powinien mieć dobrze opanowaną metodę szkolenia musztry, umieć wzorowo i dokładnie pokazać wykonanie każdego chwytu i ruchu, przejawiać wytrzymałość, cierpliwość oraz stanowczość, a swoim wyglądem zewnętrznym i postawą być wzorem, wzbudzając w uczniach dążność do naśladowania. Nauczyciel powinien zawsze liczyć się z tym, że wykonanie chwytów i ruchów zależy w dużym stopniu od sposobu wydawania komend. Dlatego też komendy należy wymawiać głośno i tonem rozkazującym, bez pośpiechu i z dostatecznymi przerwami między rozkazującą a hasłem. Na wszystkich zajęciach z musztry dążyć do prawidłowego i dokładnego wykonywania każdej czynności. Zajęcia z musztry wymagają dużego wysiłku fizycznego, dlatego czas trwania jednego ćwiczenia nie powinien przekraczać jednej godziny. Jednogodzinne zajęcia z musztry w ramach klasy powinny być przeprowadzane w następującej kolejności:

- 5-10 minut - sprawdzenie oporządzenia i wyglądu zewnętrznego uczniów oraz powtórzenie materiału przerobionego na poprzedniej lekcji,
- 20-30 minut - pokaz i przerobienie nowego materiału,
- 10-15 minut - trening w szybkim i prawidłowym wykonaniu przerobionych czynności,
- 3-5 minut - krótkie podsumowanie wyników ćwiczeń (krótka ocena przyswojenia przez uczniów przerobionego materiału) oraz wskazówki do samodzielnego treningu.

Na doskonalenie musztry należy wykorzystywać nie tylko godziny określone programem, ale także wszelkie zbiórki i przemarsze w ramach innych przedmiotów.

Lączność

Zajęcia z łączności należy przeprowadzać w miarę możliwości praktycznie, posługując się sprzętem, schematami, przekrojami i tablicami. Szczególny nacisk położyc na znajomość sprzętu, podłącza-

nie aparatów telefonicznych, sprawdzanie ich prawidłowego działania oraz prowadzenie rozmów telefonicznych. W czasie zajęć zwracać uwagę na troskliwe obchodzenie się ze sprzętem i na jego właściwą konserwację.

Terenoznawstwo

Celem szkolenia jest nauczyć młodzież orientowania się w terenie, marszu według azymutu, zapoznać z podstawowymi wiadomościami z zakresu czytania i posługiwania się mapą oraz nauczyć najprostszych sposobów wykonywania szkiców terenu. Do tematów, jak: orientowanie się w terenie bez mapy, marsz według azymutu, nauczyciel wyznacza do pomocy (na kierowników grup) najlepiej przygotowanych uczniów. W czasie nauki terenoznawstwa należy szeroko wykorzystywać modele, plakaty i tablice poglądowe. Bardzo cenną pomocą w nauczaniu terenoznawstwa jest stół plastyczny, który powinna posiadać każda szkoła. W czasie szkolenia położyc duży nacisk na dokładne opanowanie orientowania się w terenie bez mapy, wykorzystując do tego wszystkie ćwiczenia terenowe. Należy również zwrócić uwagę na szybkie i prawidłowe orientowanie się na mapach, w związku z czym zaleca się młodzieży, jako prace domowe, zadawanie rysowania znaków topograficznych. Główny nacisk kłaść na zrozumienie i praktyczne zastosowanie przerabianego materiału, a nie mechaniczne uczenie się na pamięć.

Tematy: orientowanie się w terenie bez mapy, marsz według azymutu i wykonanie szkiców z miejsca przeprowadzać praktycznie w terenie. Przed przeprowadzeniem każdego zajęcia w terenie nauczyciel jest obowiązany wybrać odpowiedni odcinek terenu oraz obiekty, pokazy i przemysleć planowane zadania i przykłady. Wiadomości nabyte z nauki terenoznawstwa pogłębiać w czasie zajęć ze szkolenia taktycznego, ogniowego i innych. Końcowy okres szkolenia wykorzystać na praktyczne posługiwanie się mapą i sporządzanie szkicu terenu.

Terenowa Obrona Przeciwołtowa

W ramach programu należy zaznajomić młodzież z najważniejszymi elementami TOPL. Wykazać skuteczność TOPL stosowanej przez bohaterski naród koreański. W czasie zajęć nie należy

wyolbrzymić siły nieprzyjaciela, z drugiej zaś strony trzeba wskazać na niebezpieczeństwo, któremu może zapobiec bojowa postawa przygotowanego do TOPL społeczeństwa. W zakresie obrony przeciwchemicznej zwrócić uwagę na umiejętność posługiwania się maską przeciwgazową i zapobiegania skutkom napadu chemicznego oraz udzielania pomocy ludności cywilnej w czasie napadu z powietrza. W zakresie obrony przeciwpożarowej wyrażać pewność siebie, wskazując na całkowitą możliwość likwidowania pożarów.

Bardzo ważnym działem jest ratownictwo sanitarne. W związku z tym trzeba położyć szczególny nacisk w szkoleniu sanitarnym na opanowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach. Szczególną uwagę należy zwrócić na przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa w razie napotkania niewybuchów i ich zabezpieczenie.

Szkolenie sanitarne.

Szkolenie sanitarne ma na celu nauczenie zasad przestrzegania higieny osobistej w życiu codziennym, praktycznych sposobów samopomocy i pomocy wzajemnej w wypadkach zranień, odmrożeń, oparzeń oraz przy skażeniu środkami trującymi. W zajęciach należy wykazać, jak wielkie znaczenie dla zdrowia i życia żołnierza ma należyte wykonywana praca sanitariusza. Podczas zajęć podkreślić, że żołnierska postawa sanitariusza, osobista odwaga, opanowanie i spokój, umiejętności fachowe w zakresie ratownictwa i służby wojskowej dają możliwość sanitariuszowi, bez względu na warunki walki, niesienia natychmiastowej pomocy rannemu i bezpośredniego ewakuowania go z pola walki. Należy dążyć do praktycznego przeprowadzania zajęć, poprzedzając wykonanie każdego ćwiczenia wzorowym pokazem.

Służba regulacji ruchu

Zajęcia z tego działu winny zapoznać młodzież z prawami i obowiązkami regulacji ruchu, dyscypliną ruchu oraz praktycznym sprawowaniem regulacji ruchu na drogach wojennych, mostach i przeprawach.

PODZIAŁ GODZIN NA POSZCZEGÓLNE DZIAŁY PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO

Lp.	Nazwa zajęć	Szkolenie ogólnozasadnicze						Technika zawodowa																
		Grupa „A”			Grupa „B”			Grupa „C”			Grupa „D”													
		Rok naucz.	Klasy nauki	Klasy nauki	Rok naucz.	Klasy nauki	Klasy nauki	Rok naucz.	Klasy nauki	Klasy nauki	Rok naucz.	Klasy nauki	Klasy nauki											
1.	Przedmiot	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	zem							
2.	Wyćwiczenie wojskowe	8	6	20	8	6	20	8	6	20	8	6	20	8	6	20	8	6	20					
3.	Szkolenie taktyczne	8	11	27	8	2	2	12	8	11	27	8	2	2	12	8	11	27	8	2	2	12		
4.	Szkolenie ogólnie (brzo)	16	18	14	16	18	14	16	18	14	16	18	14	16	18	14	16	18	14	16	18	14	16	
5.	Regulacyjny	6	4	10	6	4	10	6	4	10	6	4	10	6	4	10	6	4	10	6	4	10	6	4
6.	Masakra	8	7	20	8	7	20	8	7	20	8	7	20	8	7	20	8	7	20	8	7	20	8	7
7.	Parasol	7	6	13	7	6	13	7	6	13	7	6	13	7	6	13	7	6	13	7	6	13	7	6
8.	Terminawato	10	10	12	10	10	12	10	10	12	10	10	12	10	10	12	10	10	12	10	10	12	10	10
9.	Terminawato	8	4	14	8	4	14	8	4	14	8	4	14	8	4	14	8	4	14	8	4	14	8	4
10.	Szkolenie sanitarne	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2
11.	Służba regulacji ruchu	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2
12.	Szkolenie ogólnozasadnicze	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65
13.	Suma godzin	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65	192	69	65

I R O K S Z K O L E N I A

WYCHOWANIE WOJSKOWE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr. tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godz. dla grup			
		A	B	C	D
✓	Obrońca Ojczyzny — świętym obowiązkiem każdego obywatela PRL	2	2	2	2
✓	Dyscyplina — ścisłym prawem życia wojskowego	2	2	2	2
✓	O kadrach i służbie w służbie i w boju	2	2	2	2
✓	Kochać i szanować swą broń	1	1	1	1
✓	O honorze i godności żołnierza Ludowego Wojska Polskiego	1	1	1	1
	Razem godzin:	8	8	8	8

SZKOLENIE TAKTYCZNE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr. tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godz. dla grup			
		A	B	C	D
✓	Ogólne zasady walki	1	1	1	1
✓	Piechota i jej rola w walce	1	1	1	1
✓	Lotnictwo	1	1	1	1
✓	Artyleria	1	1	1	1
✓	Wojska inżynierskie	2	2	2	2
✓	Wojska pancerne	2	2	2	2
	Razem godzin:	8	8	8	8

14

Temat 1. *Ogólne zasady walki* (wykład) — 1 godz.

Pojęcie współczesnej walki ogólnowojskowej.
Natarcie jako zasadniczy rodzaj działań bojowych.
Obrońca, jej cel i charakterystyka. Cechy współczesnej walki ogólnowojskowej i jej charakterystyka. Rodzaje wojsk i ich przeznaczenie bojowe. Podstawowe warunki zwycięstwa w walce ogólnowojskowej.

Temat 2. *Piechota i jej rola w walce* (wykład) — 1 godz.

Krótki zarys rozwoju piechoty z uwzględnieniem wpływu techniki wojennej na charakter i zakres działań piechoty. Zadanie i rola piechoty w walce. Organizacja i uzbrojenie drużyny i plutonu piechoty. Ogólne obowiązki żołnierzy w walce.
Charakterystyka działań piechoty Armii Radzieckiej i Ludowego Wojska Polskiego w II wojnie światowej.

Temat 3. *Lotnictwo* (wykład ilustrowany tablicami i makietami) — 1 godz.

Rodzaje lotnictwa. Podział lotnictwa ze względu na wykonywane zadania. Ogólna charakterystyka poszczególnych rodzajów samolotów: myśliwskich, szturmowych, bombowych, ich przeznaczenie i uzbrojenie (przybliżone dane techniczno-taktyczne).
Lotnictwo specjalne. Sposoby wykonywania zadań przez poszczególne rodzaje lotnictwa. Sposoby zwalczania samolotów. Doskonałość techniczna naszego sprzętu lotniczego, opartego na wzorach radzieckich i mistrzowskie jego opanowanie, przez załogi ludowego lotnictwa wojskowego.

Temat 4. *Artyleria* (wykład ilustrowany tablicami i makietami) — 1 godz.

Ogólne zadania artylerii. Ogólna charakterystyka sprzętu artyleryjskiego: armat, haubic, moździerzy, pocisków, granatów, Artyleria raketowa.
Podział artylerii pod względem siły ognia. Sposoby wykonywania zadań przez artylerię. Cechy współczesnej artylerii. Zadania i charakterystyka artylerii przeciwpancernej i przeciwlotniczej.

15

Temat 5. *Wojska inżynieryjne* — 2 godz.

Ćwiczenie 1. *Ogólne zadania wojsk inżynieryjnych* (wykład) — 1 godz.

Ogólne zadania wojsk inżynieryjnych w współczesnej walce: budowa przepraw, schronów bojowych, budowa i usuwanie zapór, wytyczanie i budowa dróg, maskowanie, zaopatrywanie wojsk walczących w wodę i sprzęt saperki. Kierowanie pracami saperkami, wykonywanymi przez poszczególne rodzaje wojsk. Udział saperów w grupach szturmowych. Prace minerskie. Zwiad inżynieryjny. Praca saperów LWP w rozminowaniu terenów wyzwoleń. (Udział wojsk inżynieryjnych w walce z klęskami żywiołowymi i pomoc dla ludności cywilnej).

Ćwiczenie 2. *Budowa okopów strzeleckich* (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 1 godz.

Pokazać sposoby kopania i maskowania okopu pojedynczego do strzelania leżąc, kłęcząc i stojąc.

Temat 6. *Wojska pancerne* (wykład) — 2 godz.

Ogólna charakterystyka wozów bojowych. Podział wozów bojowych pod względem wagi. Opis i przybliżone dane techniczno-taktyczne czołgów i dział pancernych. Na przykładzie działań radzieckich wojsk pancernych w II wojnie światowej wykazać wyższość czołgów radzieckich nad czołgami państw kapitalistycznych. Zalega wozu bojowego i jej obowiązki. Sposoby wsparcia piechoty przez czołgi w natarciu i w obronie.

SKOŁENIE OGNIOWE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr. tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godz. dla grup			
		A.	B.	C.	D.
1	Budowa i opis kbks	2	2	2	2
2	Konserwacja broni	1	1	1	1
3	Zasady strzelania (teoria strzału)	5	5	5	5
4	Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 1 z kbks	8	8	8	8
	Razem godzin:	16	16	16	16

16

Temat 1. *Budowa i opis kbks* (wykład) — 2 godz.

Znaczenie wyszkolenia ogniowego dla obronności kraju. Rola strzelectwa sportowego. Przeznaczenie, właściwości techniczno-taktyczne karabinka sportowego. Budowa, opis i przeznaczenie części składowych. Rozkładanie i składanie kbks. Położenie części przed załadowaniem, działanie części podczas ładowania, przy odpaleniu i przy rozładowaniu. Opis budowy naboju.

Temat 2. *Konserwacja broni* (wykład z pokazem praktycznego czyszczenia broni) — 1 godz.

Ogólne zasady konserwacji broni. Zasady czyszczenia, smarowania, pielęgnowania i obchodzenia się z kbks, kbk i pm.

Temat 3. *Zasady strzelania (teoria strzału)* — 5 godz.

Ćwiczenie 1. *Materiały wybuchowe* (wykład) — 1 godz.

Ogólne wiadomości o materiałach wybuchowych. Podział materiałów wybuchowych: miotające, kruszące i pobudzające. Charakterystyka przebiegu wybuchu i detonacji. Skład chemiczny i działanie prochu dymnego i bezdymnego.

Ćwiczenie 2. *Zjawisko strzału* (wykład) — 1 godz.

Proces spalania się prochu i jego początkowe działanie w lufie, wytrzymałość lufy kbk i pm.

Krzywa ciśnienia gazów, szybkość początkowa i energia kinetyczna pocisku. Wpływ odrzutu, wibracji i bagnetu na strzelanie, odrzut broni, powstanie kąta wylotu.

Ćwiczenie 3. *Tor pocisku* (wykład) — 1 godz.

Powstanie i kształtowanie się toru pocisku. Zasadnicze czynniki wpływające na kształtowanie się toru pocisku. Zboczenie i jego praktyczne znaczenie.

Ćwiczenie 4. *Elementy celowania* (wykład) — 1 godz.

Przeznaczenie przyrządów celowniczych. Elementy celowania: linia strzału, linia celowania i linia celownicza, punkt celowania.

17

Cwiczenie 5. Kształt toru pocisku i jego znaczenie (wykład) — 1 godz.

Zależność toru pocisku od kąta rzutu, szybkości początkowej pocisku i warunków atmosferycznych.

Praktyczne znaczenie krzywizny toru pocisku, pole rażenia, strzał bezwzględny, pole zakryte i pole martwe.

Temat 4. Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 1 z kbks — 8 godz.

Cwiczenie 1. Nauka celowania (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Istota celowania. Sposób ustawiania muszki w szczybinie i jej kontrola w czasie celowania i oddania strzału. Pokaz wycelowanego kbks na stojaku (podpórce) i ustawienie muszki uniwersalnej. Przyjmowanie postawy strzeleckiej leżąc.

Cwiczenie 2. Przygotowanie do strzelania nr 1 z kbks (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Celowanie z kbks umocowanego na stojaku lub podpórce do tarczy sportowej nr 2 na odległości 25 m. Sprawdzenie prawidłowości wycelowania przez uczenia kbks-u unieruchomionego w stojaku (podpórce). Celowanie i oddanie strzału nabojem szkolnym. Kontrolowanie przez szkło kontrolne prawidłowego celowania i płynnego ściągania języka spustowego. Strzelanie kontrolne z wiatróvky nr 1.

Cwiczenie 3. Przygotowanie do strzelania nr 1 z kbks (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Doskonalenie w nauce celowania i oddania strzału nabojem szkolnym leżąc z podpórka do tarczy sportowej nr 2 na odległość 25 m. Strzelanie kontrolne z wiatróvky nr 1 (c.d.). Ocena odległości „na oko” i domiarem.

Cwiczenie 4. Przeprowadzenie strzelania nr 1 z kbks — 2 godz.

18

REGULAMINY

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1.	Regulamin podstawy życia wojska	1	1	1	1
2.	Regulamin Służby Wewnętrznej Sił Zbrojnych PRL	3	3	3	3
3.	Regulamin Dyscyplinarny Sił Zbrojnych PRL	2	2	2	2
Razem godzin:		6	6	6	6

Temat 1. Regulamin podstawy życia wojska (wykład) — 1 godz.

Stosowanie ustalonych form organizacyjnych obejmujących cały kolektyw, niezbędną koniecznością w życiu społeczeństwa. Regulamin uczniowski podstawą życia szkolnego. Regulamin wojskowe i ich znaczenie dla wojska. Ogólne obowiązki żołnierza wynikające z treści regulaminów wojskowych. Dokładna znajomość i ściśle przestrzeganie regulaminów wojskowych podstawowym obowiązkiem każdego żołnierza Sił Zbrojnych PRL.

Temat 2. Regulamin Służby Wewnętrznej Sił Zbrojnych PRL — 3 godz.

Cwiczenie 1. Zasady ogólne (wykład) — 1 godz.

Obrona Ojczyzny zaszczytnym obowiązkiem obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Żołnierz Sił Zbrojnych PRL obrońcą swojej Ojczyzny. Podstawowe obowiązki żołnierza. Przełożeni i podwładni, starsi i młodsi. Wydawanie i wykonywanie rozkazów. Zasady żołnierskiego zachowania się.

Cwiczenie 2. Stopnie wojskowe (wykład) — 1 godz.

Podział żołnierzy Sił Zbrojnych PRL: Stopnie wojskowe żołnierzy Wojsk Lądowych, Lotniczych, Obrony Przeciwlotniczej i Marynarki Wojennej.

19

Ćwiczenie 3. Służba wewnętrzna (wykład) — 1 godz.
 Obowiązki żołnierzy pełniących służbę wewnętrzną.
 Przygotowanie się żołnierzy do pełnienia służby wewnętrznej.
 Skład służby wewnętrznej kompanii.
 Odprawa wart i służb. Obowiązki podoficera dyżurnego kompanii i służbowego kompanii.

Temat 3. *Regulamin Dyscyplinarny Sił Zbrojnych PRL* — 2 godz.
 Dyscyplina wojskowa i źródła jej siły. Podstawa dyscypliny wojskowej. Obowiązki, jakie nakłada na każdego żołnierza dyscyplina wojskowa. Rozkaz przełożonego prawem dla podwładnego. Uprawnienia władzy dyscyplinarnej. Zasady udzielania wyróżnień. Wyróżnienia udzielane szeregowcom i podoficerom. Wyróżnienia i kary — jeden z czynników wychowania żołnierskiego.

MUSZTRA

Wykaz tematów i podział godzin

Nr. tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A.	B.	C.	D.
1	Ogólne zasady musztry	1	1	1	1
2	Musztra pojedynczego strzelca bez broni	4	4	4	4
3	Musztra pojedynczego strzelca z bronią	2	2	2	2
4	Teknika posuwania się strzelca na polu walki	1	1	1	1
5	Szyki drużyny piechoty	1	1	1	1
Razem godzin:		9	9	9	9

Temat 1. *Ogólne zasady musztry* (wykład) — 1 godz.
 Musztra jednym z zasadniczych przedmiotów wyszkolenia bojowego. Wpływ i znaczenie musztry na wyrobienie elastyczności i sprężystości ruchów oraz praktyczne zastosowanie zasad musztry w warunkach działań bojowych.

Musztra jednym z podstawowych czynników podniesienia dyscypliny wojskowej. Rodzaje szyków: szereg, dwuszereg, rząd, skrzydło, front, odstęp, odległość, głębokość szyku, tył szyku, szyki zwarte, luźne, rozwinięte; marszowe, rozczłonkowane. Tyraliera. Komenda, zapowiedź, hasło.

Temat 2. *Musztra pojedynczego strzelca bez broni* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Postawa zasadnicza (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Obowiązki ucznia przed uzyskaniem i w szyku. Wykonywanie zbiorów w szeregu i dwuszeregu. Postawa zasadnicza i swobodna. Wykonywanie komend: „baczność”, „spocznij”, „stać swobodnie”. Równanie, krycie i odliczanie.

Ćwiczenie 2. *Marsz* (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Marsz krokiem zwykłym. Zaznaczanie marszu w miejscu. Wykonywanie komend: „krokiem marsz”, „spocznij”, „maszerować swobodnie”, „w miejscu krokiem (bieniem) — marsz”. Marsz krokiem defiladowym.

Ćwiczenie 3. *Zwroty* (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Zwroty w miejscu: „w prawo (lewo)”, „w tył” — „zwrot”, „w prawo (lewo) wskos — zwrot”. Zwroty w marszu i w biegu. Odstępowanie i łączenie.

Ćwiczenie 4. *Oddawanie honorów* (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Oddawanie honorów w miejscu, z nakryciem głowy i bez nakrycia. Oddawanie honorów w marszu. Występowanie z szyku i meldowanie się przełożonym w miejscu i w marszu.

Temat 3. *Musztra pojedynczego strzelca z bronią* — 2 godz.

Ćwiczenie 1. Wykonywanie zbiorów z bronią (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Wykonywanie zbiorów w szeregu i dwuszeregu. Równanie i krycie. Postawa zasadnicza i swobodna z bronią. Wykonywanie komend: „baczność”, „spocznij”, „stać swobodnie”. Zwroty w miejscu z bronią.

Cwiczenie 2. Chwyty bronią w miejscu (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.
 Chwyty bronią w miejscu: „na ramię broń”, „do nogi broń”, „prezentuj broń”, „na pas broń”, „za szyjkę broń”, „do przejrzania broń”.

Temat 4. Technika posuwania się strzelca na polu walki — 1 godz.

Cwiczenie 1. Czolganie się (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz. (tylko dla grupy „B” i „D”).

Wykonanie czynności: „padnij”, „powstań”, z bronią i bez broni, czolganie się pełzaniem, bokiem i na czworakach.

Temat 5. Szyki drużyny piechoty — 1 godz.

Cwiczenie 1. Zbiórki drużyny (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Zbiórka drużyny w szeregu i dwuszeregu. Równanie, krycie odliczanie. Zwroty w miejscu.
 Odstępowanie i łączenie. Wykonywanie komend: „stawać w prawo (lewo)”.

TERENOZNAWSTWO

Wykaz tematów i podział godzin

Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
	A	B	C	D
1. Teren i jego znaczenie dla wojska	2	2	2	2
2. Orientowanie się w terenie bez mapy	2	2	2	2
3. Wejskowe mapy topograficzne	2	2	2	2
4. Siatki współrzędnych	2	2	2	2
Razem godzin	10	10	10	10

Temat 1. Teren i jego znaczenie dla wojska (wykład) — 2 godz.

Istota terenoznawstwa. Cel terenoznawstwa. Rzeźba terenu. Pokrycie terenu. Znaczenie terenu w działaniach wojsk w różnych rodzajach walki.

Temat 2. Orientowanie się w terenie bez mapy (wykład połączony z ćwiczeniem praktycznym) — 2 godz.

Istota orientowania się w terenie bez mapy.

Strony świata. Kompas i busola, budowa i posługiwanie się nimi. Określenie kierunków stron świata różnymi sposobami wg słońca i zegarka, przedmiotów terenowych itp.

Temat 3. Wejskowe mapy topograficzne (wykład) — 2 godz.

Ogólna charakterystyka i podział map wojskowych. Różnica między mapą a planem. Pojęcie o skali mapy. Skala liczbowa. Podziałka liniowa. Podziałka złożona.

Temat 4. Siatki współrzędnych — 1 godz.

Cwiczenie 1. Współrzędne geograficzne (wykład) — 1 godz.

Pojęcie współrzędnych. Układ współrzędnych geograficznych. Określenie współrzędnych geograficznych danego punktu z mapy.

Cwiczenie 2. Współrzędne prostokątne (wykład połączony z objaśnieniem na modelach) — 2 godz.

Układ współrzędnych płaskich. Układ współrzędnych prostokątnych Gauss/Krügera. Podział map i ich charakterystyka. Godła map, skorowidz arkuszy map.

Cwiczenie 3. Siatka kilometrów (wykład połączony z ćwiczeniem praktycznym) — 1 godz.

Oznaczenie siatki kilometrów na mapie. Rodzaje współrzędnych i posługiwanie się siatką kilometrów.

TERENOWA OBRONA PRZECIWOLOTNICZA

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1	Zagrożenie lotnicze	2	2	2	2
2	Środki trwałe w działaniach wojennych	2	2	2	2
3	Maska przeciwgazowa, budowa i posługiwanie się nią	2	2	2	2
4	Zwalczanie środków trujących	2	2	2	2
Razem	Razem godzin	8	8	8	8

Temat 1. Zagrożenie lotnicze (wykład) — 2 godz.

Lotnicze środki rażenia: karabiny maszynowe, działka, bomby głównego i pomocniczego przeznaczenia. Opis i charakterystyka działania poszczególnych rodzajów bomb lotniczych: zapalających, burzących, odłamkowych, przeciwpancernych, mostowych, wypełnionych środkami trującymi lub bakteriami, świetlnych, dymnych i propagandowych.

Temat 2. Środki trujące w działaniach wojennych (wykład) — 2 godz.

Ogólne pojęcie o środkach trujących. Sposoby użycia środków trujących (pociski artyleryjskie, bomby lotnicze, przyrządy wylewcze, fugasy, chemiczne, instalacje, specjalne). Charakterystyka i podział środków trujących pod względem ich właściwości fizycznych i toksycznych. Cechy trwałych i nietrwałych środków trujących. Działanie na organizm ludzki trujących środków: parzących, duszących, drażniących, ogólnotrujących.

Temat 3. Maski przeciwgazowe, budowa i posługiwanie się (wykład) — 2 godz.

Przeznaczenie i budowa maski przeciwgazowej. Przeznaczenie poszczególnych części (pochłaniacza, część twarzową i torby). Kompletowanie i układanie maski przeciwgazowej w torbie. Noszenie maski przeciwgazowej w położeniu: marszowym, pogotowia i bojowym. Nakładanie i zdejmowanie maski przeciwgazowej. Posługiwanie się uszkodzoną maską przeciwgazową. Nakładanie maski przeciwgazowej w marszu i leżąc. Posługiwanie się maską przeciwgazową w ziemi. Zabezpieczenie szybek przed zapośnieniem. Pielęgnacja i konserwacja maski.

Temat 4. Zwalczanie środków trujących (wykład) — 2 godz.

Odkazanie. Sposoby odkazania. Środki do odkazania. Odkazalniki, rozpuszczalniki i ich działanie. Stosowanie najprostszych środków i sposobów odkazania (ogień, para wodna, gorące powietrze). Odkazanie ciała, ubrań, sprzętu, pomieszczeń, dróg. Odkazanie produktów żywnościowych. Odkazanie wody.

24

SZKOLENIE SANITARNE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1.	Ogólne zadania służby medycznej w wojsku	—	1	—	1
2.	Zadania i wyposażenie sanitariusza	—	2	—	2
3.	Udzielanie pierwszej pomocy rannym	2	—	2	—
Razem godzin:		2	3	2	3

Temat 1. Ogólne zadania służby medycznej w wojsku (wykład) — 1 godz.

Ogólne zadania służby medycznej w wojsku:

- utrzymanie przy życiu jak największej ilości rannych i chorych, jak najszybsze przywrócenie im zdolności do walki i możliwości powrotu do szeregów,
- zapobieżenie powstawaniu oraz sześczeniu się zachorowań w wojsku,
- przywrócenie rannym i chorym zdolności do pracy i jak największe obniżenie inwalidztwa. Znaczenie wojskowej służby medycznej dla wzmocnienia siły bojowej wojska i zapewnienia zwycięstwa nad wrogiem.

Temat 2. Zadania i wyposażenie sanitariusza (wykład z pokazem) — 2 godz.

Zalety, jakie winny cechować sanitariusza.

Niezbędny zakres wiadomości sanitariusza.

Skład drużyny sanitarnej i miejsce pełnienia służby sanitariusza. Obowiązki sanitariuszy noszowych. Opis wyposażenia sanitariusza: torba sanitariusza, pas noszowy, dodatkowa manierka na wodę lub herbatę, latarka elektryczna.

Sposób noszenia wyposażenia sanitariusza.

25

Temat 3. *Udzielanie pierwszej pomocy rannym* — 2 godz.

Ćwiczenie 1. Opatrunek osobisty (wykład z praktycznym przerobieniem niektórych czynności) — 1 godz.

Przeznaczenie opatrunku osobistego. Kolejność czynności przy nakładaniu opatrunku osobistego. Opis opatrunku osobistego. Opatrywanie rany i umocowanie opatrunków.

Ćwiczenie 2. Postępowanie w różnych rodzajach zranień (wykład z praktycznym przerobieniem niektórych czynności) — 1 godz.

Postępowanie przy zranieniach brzucha, klatki piersiowej, przy zranieniach nosa, szczęki, dolnej i górnej. Zastosowanie opatrunku osobistego w poszczególnych wypadkach.

II R O K S Z K O L E N I A

WYCHOWANIE WOJSKOWE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1	Regulaminy — podstawa życia w wojsku	2	2	2	2
2	O czujności i tajemnicy wojskowej	2	2	2	2
3	Wytrzymałość, hart i wola zwycięstwa — warunki powodzenia w boju	2	2	2	2
Razem godzin:		6	6	6	6

SZKOLENIE TAKTYCZNE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1	Wojska inżynierskie	2	—	2	—
2	Mapy i plany wojenne	2	—	2	—
3	Ogólne zasady naskowania	2	—	2	—
4	Działanie strzelców drużyny piechoty w natarciu	2	2	2	2
Razem godzin:		8	2	8	2

Temat 5. *Wojska inżynierskie* (wykład, ilustrowany tablicami poglądowymi i makietami) — 2 godz.

Prace saperkie wykonywane przez piechotę: okopy pojedyncze do strzelania leżąc, kłęcząc, stojąc, okopy podwójne, okopy dla drużyny, zapory przeciwpiechotne i przeciwczołgowe, ich charakterystyka.

styka i sposób wykonania w różnych warunkach terenowych. Najprostsze sposoby wykonywania zapór przeciwpiechotnych. Sprzęt saperki używany przez piechotę. Maskowanie prac inżynierskich.

Temat 7. *Marynarka Wojenna* (wykład ilustrowany tablicami poglądowymi) — 2 godz.

Marynarka Wojenna jako część składowa Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Zadania Marynarki Wojennej. Ogólne pojęcie o okręcie wojennym. Rodzaje okrętów wojennych, klasyfikacja okrętów nawodnych i podwodnych oraz ich przeznaczenie. Ogólne pojęcie o uzbrojeniu okrętów. Ogólne wiadomości o broni podwodnej: torpedy, bomby głębinowe i miny morskie. Specjalności wojskowe w Marynarce Wojennej.

Temat 8. *Ogólne zasady maskowania* (wykład ilustrowany tablicami poglądowymi) — 2 godz.

Cel i zadania maskowania. Znaczenie maskowania w działaniach wojennych w świetle II wojny światowej. Wykorzystanie dogodnych warunków do maskowania: ciemności, deszczu, śniegu, złej widoczności itp. Znaczenie umiejętnego wykorzystania terenu do maskowania. Środki maskowania. Dyscyplina maskowania. Oznaki demaskujące żołnierzy. Indywidualne maskowanie żołnierzy w różnych porach roku i sposoby wykorzystania podręcznych środków do maskowania.

Temat 9. *Działanie strzelców drużyny piechoty w natarciu* (wykład) — 2 godz.

Przykładowe ugrupowanie wojsk na podstawie wyjściowej do ataku. Ogólne zadania drużyny piechoty w natarciu. Rola i miejsce strzelców w ugrupowaniu drużyny. Czynności strzelców w czasie zajmowania i przygotowania podstawy wyjściowej do ataku. Otrzymałe zadania do ataku. Organizacja łączności. Przygotowanie się strzelców do ataku. Wyruszenie do ataku na sygnał lub komendę dowódcy i pokonywanie zapór.

Atak i współdziałanie strzelców w drużynie, z rkm, ckm i czołgiem. Niszczenie nieprzyjaciela w transzejach, rowach łączących i schronach. Oparcie konfrataku nieprzyjaciela.

SZKOLENIE OGNIOWE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr. tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1	Budowa i opis kbk	4	4	4	4
	Zasady strzel. (teoria i strzel.)	4	4	4	4
	Przygotowanie i przeprowadzenie strzel. nr 2 z kbk	4	4	4	4
9.	Granaty ręczne	2	2	2	2
	Przygotowanie i przeprowadzenie strzel. nr 3 z kbk	4	4	4	4
Razem godzin:		18	18	18	18

Temat 5. *Budowa i opis kbk* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Opis części kbk (wykład) — 2 godz.

Przeznaczenie, dane taktyczno-techniczne i budowa kbk. Częściowe rozkładanie i składanie kbk.

Opis zasadniczych części kbk. Opis naboju kbk.

Ćwiczenie 2. Działanie części kbk (wykład) — 2 godz.

Polożenie części przed załadowaniem. Działanie części w czasie ładowania, podczas odpalenia i przy rozładowaniu.

Temat 6. *Zasady strzelania (teoria i strzel.)* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Rozrzut i jego przyczyny (wykład) — 2 godz.

Rozrzut naturalny, pole rozrzutu i jego podział, uchylenie środkowe, pas rozrzutu i środkowy prostokąt rozrzutu. Prawdopodobieństwo trafienia.

Ćwiczenie 2. Wpływ różnych warunków na celność strzelania (wykład) — 2 godz.

Wpływ błędów strzelca, warunków atmosferycznych i uszkodzenia broni na celność strzelania.

Temat 7. *Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 2 z kbks* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Przygotowanie do strzelania nr 2 z kbks (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Doskonalenie postawy strzeleckiej leżąc, składanie się i oddanie strzału nabojem szkolnym do tarczy sportowej nr 3 na odległość 600 m. Sprawdzanie prawidłowego celowania i płynnego ściągania języka spustowego przy pomocy szkła kontrolnego. Doskonalenie w celowaniu do tarczy sportowej nr 3 na odległość 50 m. Strzelanie kontrolne z wiatróvky nr 2.

Ćwiczenie 2. Przeprowadzenie strzelania nr 2 z kbks — 2 godz.

Temat 8. *Granaty ręczne* — 2 godz.

Ćwiczenie 1. Granaty ręczne RG-42 (wykład) — 1 godz.

Przeznaczenie, dane taktyczno-techniczne i budowa granatu ręcznego RG-42.

Ćwiczenie 2. Zapalnik UZRG — (wykład) — 1 godz.

Przeznaczenie i części składowe zapalnika UZRG. Położenie części zapalnika przed rzutem i ich działanie w czasie rzutu.

Temat 9. *Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 3 z kbks* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Przygotowanie do strzelania nr 3 z kbks (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Przyjmowanie postawy strzeleckiej leżąc, składanie się i oddanie strzału nabojem szkolnym z wolnej ręki do tarczy sportowej nr 3 na odległość 50 m.

Sprawdzenie przez szkło kontrolne prawidłowego celowania i płynnego ściągania języka spustowego. Ocena odległości do poszczególnych przedmiotów terenowych, „na oko”, domiarem i przy pomocy wzoru

$$D = \frac{W \cdot 1000}{K}$$

Doskonalenie w celowniu do tarczy sportowej nr 3 na odległość 50 m. Przyjmowanie postawy strzeleckiej kłęcząc i stojąc. Strzelanie kontrolne z wiatróvky nr 3.

Ćwiczenie 2. Przeprowadzenie strzelania nr 3 z kbks — 2 godz.

REGULAMINY

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
4	Regulamin Służby Garnizonowej, Sił Zbrojnych PRL	4	4	2	2
Razem godzin:		4	4	2	2

Temat 4. *Regulamin Służby Garnizonowej Sił Zbrojnych PRL* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Władze garnizonowe (wykład) — 1 godz.

Garnizon wojskowy. Dowódca garnizonu. Komendant garnizonu i jego obowiązki w zakresie przestrzegania dyscypliny wojskowej, porządku i przepisów umundurowania przez żołnierzy w garnizonie. Obowiązki żołnierza przybywającego na urlop, zachowanie się w podróży służbowej i na urlopie oraz w wypadku choroby.

Ćwiczenie 2. Zasady pełnienia służby wartowniczej (wykład) — 1 godz.

Ogólne zasady pełnienia służby wartowniczej.

Podział wart. Warty, wartowników, wartownia. Prawa i obowiązki wartownika. Przygotowanie się żołnierzy do pełnienia służby wartowniczej.

Ćwiczenie 3. Zmiana wart (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz. (tylko dla grup „A” i „B”).

Użytkowanie warty do odprawy. Odprawa wart i służb. Zmiana warty. Zmiana wartowników. Przekazanie posterunku przez wartownika. Sposób pełnienia służby na posterunku.

MUSZTRA.

Wykaz tematów i podział godzin

Nr. tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1	Musztra pojedynczego strzelca z bronią	2	—	2	—
2	Teknika posuwania się strzelca na polu walki	2	—	2	—
5	Szyki drużyny piechoty	2	1	2	—
6	Szyki plutonu piechoty	1	1	1	—
Razem godzin:		7	2	7	—

Temat 3. *Musztra pojedynczego strzelca z bronią* — 2 godz.

Cwiczenie 3. Marsz i chwyt bronią w marszu (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Marsz z bronią u nogi. Przejście z marszu do biegu i odwrotnie. Zasnaczenie kroku w miejscu.

Zatrzymywanie. Wykonywanie w marszu komend: „na pas broń”, „na ramię broń”, „do nogi broń”.

Cwiczenie 4. Oddawanie honorów z bronią w marszu (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Marsz krokiem defiladowym i zwykłym z bronią na ramieniu. Zmiana kierunku marszu. Wykonywanie komend: „na rękę — broń”, „na ramię — broń”.

Oddawanie honorów w marszu.

Temat 4. *Teknika posuwania się strzelca na polu walki* — 2 godz.

Cwiczenie 1. Czołganie się (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Wykonywanie czynności „padnij”, „powstań” z bronią i bez broni w miejscu i w marszu. Czołganie się z bronią i bez broni: pelzaniem, bokiem i na czworakach.

Cwiczenie 2. Wykonywanie skoków (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Posuwanie się na polu walki w różnym terenie.

32

Wykonywanie skoków. Czołganie się z bronią różnymi sposobami. Umiejętne wykorzystanie terenu przy zajmowaniu stanowisk ogniowych na polu walki.

Temat 5. *Szyki drużyny piechoty* — 2 godz.

Cwiczenie 1. Szyki rozwinięte (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Zmiana kierunku frontu sztyku rozwiniętego drużyny przez rozwijanie i zachodzenie. Przechodzenie drużyny w miejscu i w marszu z szeregu w dwuszerę i odwrotnie.

Cwiczenie 2. Tyraliera drużyny (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 1 godz. (tylko dla grupy „A” i „C”).

Rozszypanie drużyny w tyralierę. Posuwanie się drużyny w kolumnie pojedynczej, tyraliera, skokami i czołganiem się. Przesunięcie skokami tyralierą całej drużyny jednocześnie, pojedynczo i po dwóch na komendę. Zatrzymanie drużyny. Zmiana kierunku posuwania się tyralierą.

Temat 6. *Szyki plutonu piechoty* — 1 godz.

Cwiczenie 1. Szyki marszowe plutonu (ćwiczenie praktyczne) — 1 godz.

Zbiórka plutonu w szeregu i dwuszerę. Zdawanie rzędów plutonu w miejscu. Przejście plutonu z sztyku rozwiniętego w sztyk marszowy. Kolumna pojedyncza, dwójkowa, trójkowa, drużynowa. Zwroty w miejscu.

ŁĄCZNOŚĆ

Wykaz tematów i podział godzin

Nr. tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1	Ogólne zadania łączności	1	1	1	1
2	Srodki łączności	2	2	2	2
3	Aparat polowy AP-48	4	4	4	4
4	Zasady prowadzenia rozmów taj.	1	—	—	1
Razem godzin:		7	6	7	8

33

Temat 1. *Ogólne zadania łączności* (wykład) — 1 godz.

Ogólne zadania łączności. Rola i znaczenie łączności we współczesnych działaniach bojowych.

Ważność wykonywanych zadań i odpowiedzialność żołnierzy Wojsk Łączności w czasie walki. Zalety, jakie winny cechować każdego żołnierza Wojsk Łączności. Omówić przykłady bohaterstwa żołnierzy — łącznościowców w minionej wojnie (np. Michał Okurzały i inni).

Temat 2. *Środki łączności* (wykład) — 2 godz.

Ogólny podział środków łączności. Środki łączności: sygnalizacyjne, ruchome środki łączności, techniczne środki łączności. Charakterystyka, dane taktyczno-techniczne i sposoby użycia poszczególnych środków łączności w różnych rodzajach walki.

Temat 3. *Aparat polowy AP-48* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Ogólna budowa aparatu telefonicznego AP-48 (wykład połączony z opisem części na makiecie aparatu lub aparacie telefonicznym) — 2 godz.

Dane techniczno-taktyczne aparatu polowego AP-48.

Części składowe aparatu i ich przeznaczenie.

Rozmieszczenie poszczególnych części aparatu.

Ćwiczenie 2. Działanie części aparatu (wykład z przejściem do praktycznego wykonania czynności) — 2 godz.

Zasady działania mikrotelefonu. Przygotowanie aparatu do pracy. Sprawdzenie działania aparatu.

Podłączenie aparatu do linii jedno- i dwuprzewodowej. Zasady posługiwania się aparatem. Zabezpieczenie pracy aparatu przy niskich temperaturach. Ogólne zasady prowadzenia rozmów telefonicznych.

Temat 4. *Zasady prowadzenia rozmów telefonicznych* (wykład) — 1 godz.

Prowadzenie rozmów telefonicznych. Zasady obowiązujące przy prowadzeniu rozmów telefonicznych. Wywoływanie stacji telefonicznych i zgłaszanie się.

34

Zachowanie tajemnicy wojskowej podczas prowadzenia rozmów telefonicznych. Zasady kontroli prowadzenia rozmów telefonicznych. Sposoby nadawania i przyjmowania telefonogramów.

TERENOZNAWSTWO

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tom.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
6	Najprostsze sposoby wykonywania pomiarów w terenie	2	2	2	2
7	Marsz według azymutu	4	4	2	4
7	Różnica terenu	4	—	2	—
Razem godzin:		10	6	4	6

Temat 5. *Najprostsze sposoby wykonywania pomiarów w terenie* (wykład połączony z ćwiczeniem praktycznym) — 2 godz.

Ocena odległości „na oko”. Tysięczna jako miara kątów. Określenie odległości przy pomocy linijki.

Posługiwanie się wzorami:

$$D = \frac{W \cdot 1000}{K}; W = \frac{D \cdot K}{1000}; K = \frac{W \cdot 1000}{D}$$

Pomiar wysokości przedmiotów terenowych. Pomiar szerokości rzeki.

Temat 6. *Marsz według azymutu* — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Azymut (wykład połączony z ćwiczeniem praktycznym) — 2 godz.

Rodzaje azymutów — geograficzny, topograficzny i magnetyczny. Określenie azymutów na okb. Określenie azymutu magnetycznego za pomocą busoli.

Określenie w terenie kierunku wg azymutu, magnetycznego. Sporządzenie tabeli marszu.

35

Cwiczenie 2: Marsz według azymutu (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz.

Temat 7. Rzeźba terenu — 4 godz.

Cwiczenie 1. Przedstawienie rzeźby terenu na mapach (wykład połączony z ćwiczeniem praktycznym na mapach) — 2 godz.

Zasadnicze formy, charakterystyczne linie i punkty rzeźby terenu. Sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapach. Istota przedstawiania rzeźby terenu za pomocą warstwic. Rodzaje warstwic. Określenie kierunku spadku i kształtu form rzeźby terenu z warstwic.

Cwiczenie 2. Wysokość warstwowa i określenie wysokości punktów (wykład połączony z ćwiczeniem praktycznym na mapach) — 2 godz. (tylko dla grupy „A”).

Sposoby określania wysokości warstwowej. Określanie wysokości punktów i różnic wysokości z mapy. Określanie kąta spadku terenu różnymi sposobami. Zapisywanie z wzorem:

$$K. sp. t. = \frac{60 \cdot h}{d}$$

Określenie wzajemnej widoczności punktów terenowych.

TERENOWA OBRONA PRZECIWOLOTNICZA

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A.	B.	C.	D.
5.	Organizacja, cel i zadania grupy samoobrony	1	1	1	1
6.	Gaszenie różnych środków zapalających stosowanych w czasie napadu z powietrza	2	2	2	2
7.	Przygotowanie obrony przeciwpożarowej budynku	1	1	1	1
Razem godzin:		4	4	4	4

Temat 5. Organizacja, cel i zadania grupy samoobrony (wykład) — 1 godz.

Zadanie grup samoobrony: Organizacja grup samoobrony. Drużyny wchodzące w skład grup samoobrony, ich zadania i wypo-

36

sażenie. Działanie poszczególnych drużyn grup samoobrony w czasie napadu i po napadzie z powietrza. Udzielanie pomocy ludności cywilnej przez grupy samoobrony w czasie zagrożenia lotniczego.

Temat 6. Gaszenie różnych środków zapalających stosowanych w czasie napadu z powietrza (wykład) — 2 godz.

Podstawowe elementy przeciwdziałania środkom zapalającym. Podział środków zapalających ze względu na działanie (skupione i rozproszone).

Sposób użycia poszczególnych środków zapalających przez nieprzyjaciela. Budowa bomb zapalających. Rodzaje i właściwości poszczególnych ładunków bomb zapalających. Środki stosowane do gaszenia pożarów powstających wskutek zastosowania różnych środków zapalających.

Temat 7. Przygotowanie obrony przeciwpożarowej budynku (wykład ilustrowany tablicami poglądowymi) — 1 godz.

Działanie w czasie pokoju celem zmniejszenia możliwości powstania pożarów. Przygotowanie, zabezpieczenie i utrzymanie w stałej gotowości sprzętu przeciwpożarowego. Przystosowanie budynku do obrony przeciwpożarowej (przygotowanie strychów, nakładanie polepy, impregnacje i malowanie konstrukcji drewnianych itp.). Organizacja i niezbędne wyposażenie drużyn przeciwpożarowych.

Szerokie uświadomienie i szkolenie ludności cywilnej w zakresie obrony przeciwpożarowej.

SZKOLENIE SANITARNE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A.	B.	C.	D.
4.	Tamowanie krwawień	2	2	2	1
5.	Udzielanie pierwszej pomocy rannym	6	6	6	6
6.	Dostarczenie pomocy w nagłych wypadkach	2	4	2	4
6.	Wyszukiwanie i wynoszenie rannych w czasie walki z pola boju	1	1	1	1
Razem godzin:		11	13	11	12

37

Temat 4. *Tamowanie krwawień* — 2/1 godz.

Ćwiczenie 1. Zakładanie opasek uciskowych (wykład z praktycznym przerobieniem poszczególnych zagadnień) — 2/1 godz.

Rodzaje krwawień i sposób ich rozpoznania. Sposoby tamowania krwawień. Tamowanie krwawień przy pomocy specjalnych opatrunków. Opaski uciskowe i specjalne opaski uciskowe. Opis opasek uciskowych i sposoby ich użycia. Opaski improwizowane. Zwalnianie opaski uciskowej.

Temat 3. *Udzielanie pierwszej pomocy rannym* — 6 godz.

Ćwiczenie 1. Opatrunek osobisty (wykład z praktycznym przerobieniem niektórych czynności) — 2 godz.

Przeznaczenie opatrunku osobistego. Kolejność czynności przy nakładaniu opatrunku osobistego.

Opis opatrunku. Opatrywanie rany i umocowanie opatrunków.

Ćwiczenie 2. Postępowanie w różnych rodzajach zranień (wykład z praktycznym przerobieniem niektórych czynności) — 1 godz.

Postępowanie przy zranieniach brzucha, klatki piersiowej, nosa, szczęki dolnej i górnej. Bandażowanie w poszczególnych wypadkach.

Ćwiczenie 3. Zasady obchodzenia się z rannymi przy złamaniu kości (wykład) — 1 godz.

Rodzaje złamań. Sposób rozpoznawania poszczególnych rodzajów złamań. Obchodzenie się z rannymi ze złamaniem kości. Zasady unieruchamiania, zapięcia i zakładania szyn unieruchamiających.

Ćwiczenie 4. Unieruchamianie złamań (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz.

Sposoby postępowania i unieruchamiania w poszczególnych rodzajach złamań: złamanie uda, podudzia, złamanie ramienia i przedramienia. Sposoby postępowania przy złamaniu kości miednicy i kręgosłupa, złamanie zębra, szczęki dolnej i stawów.

Temat 5. *Diróżna pomoc w nagłych wypadkach* — 4 godz.

Ćwiczenie 1: Sposoby postępowania w różnych wypadkach (wykład) — 2 godz.

Postępowanie w wypadkach odmrożenia i zamrażnięcia. Udzielanie pomocy przy oparzeniach. Ratowanie w omdleniu. Udziela-

nie pomocy w udarze ciepłym i słonecznym. Udzielanie pomocy w porażeniach prądem elektrycznym. Ratowanie zarwanych na lodzie. Ratowanie topielców. Sztuczny oddech.

Ćwiczenie 2. Sztuczny oddech (wykład z przejściem do praktycznego wykonania czynności) — 2 godz.

Tylko dla grup „B” i „D”.

Zasady stosowania sztucznego oddechu. Czynności przed rozpoczęciem stosowania sztucznego oddechu.

Sposoby wykonania sztucznego oddychania: Sylwestra Howarda, Szefera i Laborda oraz warunki, w jakich je stosujemy. Czas stosowania sztucznego oddychania.

Temat 6. *Wyszukiwanie i wywózienie rannych w czasie walki z pola boju* — 1 godz.

Ćwiczenie 1: Działanie sanitariuszy w terenie (wykład) — 1 godz.

Miejsce sanitariuszy w ugrupowaniu bojowym. Zachowanie się sanitariuszy w walce. Utrzymanie łączności z dowódcą drużyny sanitarnej. Znaki sygnalizacyjne. Sposoby posuwania się sanitariuszy w terenie. Czynności sanitariusza po zauważeniu rannego, w czasie zbliżania się do rannego, za zasłoną terenu i na odkrytym terenie. Sposoby wyszukiwania rannych.

SLUŻBA REGULACJI RUCHU

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
1.	Zadania, kierownictwo, podległość i odpowiedzialność służby regulacji ruchu	—	1	—	1
2.	Przepisy ruchu	—	2	—	2
Razem godzin:		—	3	—	3

Temat 1. Zadania, kierownictwo, podległość i odpowiedzialność służby regulacji ruchu (wykład) — 1 godz.

Zadania, kierownictwo, podległość służby regulacji ruchu. Prawa i obowiązki żołnierzy służby regulacji ruchu (patrole, posterunki, majaki).

Temat 2: Przepisy ruchu (wykład) — 2 godz.

Dyscyplina ruchu. Kolejność ruchu. Szybkość i odległość światła. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny ruchu na wojennych drogach samochodowych i sposób pociągania do odpowiedzialności.

III ROK SZKOLENIA

WYCHOWANIE WOJSKOWE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
9.	Sławne tradycje bojowe WP	2	2	2	2
10.	Armia amerykańska — armia grabieżców i morderców	2	2	2	2
11.	O przysiężce wojskowej Wojska Polskiego	2	2	2	2
Razem godzin:		6	6	6	6

SZKOLENIE TAKTYCZNE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
10.	Działanie strzelców drużyny piechoty w obro- nie	2	2	2	2
11.	Strzelec obserwator	2	—	2	—
12.	Strzelec łącznik	2	—	2	—
13.	Strzelec jako asperacz w ubezpieczeniu mar- szowym	2	—	2	—
14.	Służba czujki	2	—	2	—
15.	Sposoby zwalczania czołgów przez piechotę	1	—	1	—
Razem godzin:		11	2	11	2

Temat 10. Działanie strzelców drużyny piechoty w obronie (wykład)
— 2 godz.

Ogólna charakterystyka struktury obrony i przykładowe rozmieszczenie wojsk na pierwszej pozycji. Organizacja systemu ognia, obserwacji i łączności w drużynie piechoty. Organizacja ubezpieczenia w obronie. Sposób wykonania odcinka tranzei i rowu łączącego dla drużyny. Budowa schronów i schronisk. Budowa zapór. Czynności strzelców w czasie nalotu samolotów i ognia artylerii nieprzyjaciela oraz na sygnał alarmu bojowego. Sposób odparcia ataków piechoty i czołgów nieprzyjaciela. Współdziałanie strzelców w czasie prowadzenia walki. Działanie strzelców drużyny po odparciu ataku nieprzyjaciela.

Temat 11. Strzelec-obszernik (ćwiczenie praktyczne w terenie)
— 2 godz.

Obowiązki obserwatora. Sposoby prowadzenia obserwacji w różnych warunkach. Otrzymanie zadania.

Wybór, urządzenie i maskowanie miejsca do obserwacji środkami podręcznymi. Prowadzenie obserwacji.

Ocena odległości do zauważonych celów. Meldowanie spostrzeżeń i wskazywanie celów przy pomocy punktów orientacyjnych (dozorów). Prowadzenie dziennika obserwacji.

Temat 12. Strzelec łącznik (ćwiczenie praktyczne w terenie)
— 2 godz.

Obowiązki łącznika. Otrzymanie zadania. Wybór drogi posuwania się. Działanie przy spotkaniu się z nieprzyjacielem i w wypadku zranienia. Doręczenie meldunku. Złożenie meldunku po wykonaniu zadania.

Temat 13. Strzelec jako szperacz w ubezpieczeniu marszowym (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Obowiązki szperacza. Sposoby posuwania się szperaczy w zależności od terenu. Obserwacja z miejsca i w czasie marszu. Obserwacja terenu i przeszukiwanie przedmiotów terenowych. Obowiązki szperaczy podczas wykrycia zapór inżynierskich i chemicznych.

Działanie szperaczy w wypadku napotkania pojedynczych żołnierzy i grup nieprzyjaciela. Utrzymanie łączności z dowódcą wysyłającym szperaczy.

Temat 14. Służba czujki (ćwiczenie praktyczne w terenie)
— 2 godz.

Obowiązki czujki. Skład czujki. Sposoby pełnienia służby czujki. Sposób wysunięcia czujki i jej rozmieszczenie na stanowisku. Organizacja obserwacji we wskazanym pasie. Maskowanie się czujki. Działanie w czasie pojawienia się pojedynczych osób i grup nieprzyjaciela. Utrzymanie łączności z dowódcą wystawiającym czujkę. Sposoby zmiany czujki.

Temat 15. Sposoby zwalczania czołgów przez piechotę (wykład)
— 1 godz.

Sposoby zwalczania czołgów i dział pancernych przez piechotę. Środki używane przez piechotę do zwalczania czołgów i ich charakterystyka: granaty przeciwpancerne, rusznice, granatniki ppanc, plecakową miotacze ognia, butelki z płynem zapalającym, wiązki granatów.

SKOLENIE OGNIOWE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
10.	Budowa, przeznaczenie i opis pm wz. 41, 43 i pm wz. 43-M-62	4	4	4	4
11.	Ręczny karabin maszynowy	1	1	1	1
12.	Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 4 z kbks	4	4	4	4
13.	Budowa i opis ręcznego granatu F-1	2	1	1	1
14.	Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 5 z kbks	4	4	4	4
Razem godzin:		14	14	14	14

Temat 10. Budowa i opis pm wz. 43 i wz. 52 - 4 godz.

Ćwiczenie 1. Opis części pm wz. 43 i wz. 43-M-52 (wykład) - 2 godz.

Dane techniczno-techniczne i budowa pistoletu maszynowego. Rozkładanie i składanie częściowe pistoletu maszynowego. Ogólny opis i przeznaczenie poszczególnych części pistoletu maszynowego. Opis budowy magazynka.

Ćwiczenie 2. Działanie części pistoletu maszynowego (wykład) - 2 godz.

Położenie części pistoletu maszynowego przed załadowaniem. Działanie części i mechanizmów pistoletu przy strzelaniu ogniem pojedynczym i przy strzelaniu ogniem ciągłym.

Temat 11. Ręczny karabin maszynowy (wykład) - 1 godz.

Przeznaczenie, dane techniczno-taktyczne, ręcznego karabinu maszynowego. Ogólny opis części, zasady działania i sposób prowadzenia ognia z rkm. Sposób ładowania magazynka.

Temat 12. Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 4 z kbks - 4 godz.

Ćwiczenie 1. Przygotowanie do strzelania nr 4 z kbks (ćwiczenie praktyczne w terenie) - 2 godz.

Składanie się i oddanie strzału nabojem szkolnym w warunkach strzelania nr 4 z kbks. Doskonalenie postaw strzeleckich leżąc, kłęcząc i stojąc. Doskonalenie w celowaniu w warunkach strzelania nr 4 z kbks. Strzelanie kontrolne z wiatrówki nr 4. Prowadzenie obserwacji i wskazywanie celów.

Ćwiczenie 2. Przeprowadzenie strzelania szkolnego nr 4 z kbks - 2 godz.

Temat 13. Budowa i opis ręcznego granatu F-1 (wykład) - 1 godz.

Przeznaczenie, dane liczbowe, budowa i sposób użycia granatu ręcznego F-1. Powtórzenie działania zapalnika UZRG.

Temat 14. Przygotowanie i przeprowadzenie strzelania nr 5 z kbks - 4 godz.

Ćwiczenie 1. Przygotowanie do strzelania nr 5 z kbks (ćwiczenie praktyczne w terenie) - 2 godz.

Doskonalenie w przyjmowaniu postawy strzeleckiej leżąc. Składanie się i oddanie strzału nabojem szkolnym w ograniczonym czasie (w warunkach strzelania nr 5 z kbks). Strzelania kontrolne z wiatrówki nr 4. Prowadzenie obserwacji, ocena odległości „na oko” i wzorem

$$D = \frac{W \cdot 1000}{K}$$

i wskazywanie celów.

Ćwiczenie 2. Przeprowadzenie strzelania nr 5 z kbks - 2 godz.

MUSZTRA

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
6.	Szyki plutonu piechoty	5	-	3	-
Razem godzin:		5	-	3	-

Temat 6. Szyki plutonu piechoty - 5/3 godz.

Ćwiczenie 1. Wykonanie zbiorów (ćwiczenie praktyczne w terenie) - 1 godz. (tylko dla grupy „A”).

Zbiórka plutonu w szeregu i dwuszeregu. Równanie, krycie, odstępowanie i łączenie. Chwyty bronią w miejscu. Zdwanie rzędów plutonu w miejscu.

Ćwiczenie 2. Oddawanie honorów (ćwiczenie praktyczne) - 1 godz.

Oddawanie honorów w miejscu i w marszu. Marsz krokiem defiladowym: Wykonywanie komend: „na rękę broń”, „na ramię broń”. Odpowiedź na powitanie przelozonych.

Ćwiczenie 3. Szuki marszowe plutonu (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 1 godz. (tylko dla grupy „A”).

Przejsie plutonu z szuku rozwiniętego w szuk marszowy. Kolumna pojedyncza, dwójkowa, trójkowa, drużynowa. Zwroty w miejscu.

Ćwiczenie 4. Tyraliera plutonu (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 1 godz.

Przejsie plutonu z kolumny marszowej w tyralierę. Posuwanie się tyralierą. Zmiana kierunku posuwania się tyralierą. Przejsie plutonu z tyralierą w kolumnę marszową.

Ćwiczenie 5. Szuki rozczłonkowane plutonu (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 1 godz.

Szuki rozczłonkowane plutonu. Rozczłonkowanie plutonu z kolumny marszowej w linię, kątem w przód, kątem w tył. Zatrzymanie plutonu w szuku rozczłonkowanym na komendę: „pluton — stój”. Zmiana kierunku posuwania się plutonu w szuku rozczłonkowanym.

ŁĄCZNOŚĆ

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
5.	Łącznica LP-10	2	4	2	4
6.	Polowe kablowe linie telefoniczne	2	4	2	4
7.	Prowadzenie rozmów telefonicznych	2	4	—	4
Razem godzin:		6	12	4	12

Temat 5. Łącznica LP-10 — 4/2 godz.

Ćwiczenie 1. Budowa i przeznaczenie łącznicy LP-10 (wykład z objaśnieniem na łącznicy) — 2 godz.

Przeznaczenie i dane techniczno-taktyczne łącznicy LP-10. Ogólna budowa łącznicy, części składowe, ich przeznaczenie, sposób działania i rozmieszczenie. Praca na łącznicy.

40

Ćwiczenie 2. Przygotowanie łącznicy do pracy (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz. (tylko dla grupy „B” i „D”).

Sposoby obsługiwaną łącznicy. Sprawdzenie łącznicy. Przygotowanie łącznicy do pracy. Podłączenie do łącznicy linii jedno- i dwuprzewodowej.

Sposoby łączenia abonentów i kontrola prowadzenia rozmów. Łączenie abonentów na okólnik.

Temat 6. Polowe kablowe linie telefoniczne — 2/4 godz.

Ćwiczenie 1. Ogólne zasady budowy polowych kablowych linii telefonicznych (wykład z przejściem do praktycznego wykonania czynności) — 2 godz. (tylko dla grupy „B” i „D”).

Przeznaczenie jedнопrzewodowej i dwuprzewodowej polowej kablowej linii telefonicznej. Wymogi stawiane polowym kablowym liniom telefonicznym. Ogólny opis materiału i sprzętu potrzebnego do budowy oraz zasady budowy i maskowania polowych kablowych linii telefonicznych. Robienie złącz na jedno- i dwuprzewodowym polowym kablu telefonicznym, izolowanie złącz.

Ćwiczenie 2. Budowa polowej kablowej linii telefonicznej (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz.

Budowa jedнопrzewodowej i dwuprzewodowej polowej kablowej linii telefonicznej. Podłączenie aparatów do linii telefonicznej. Urządzenie centrali telefonicznej i podłączenie linii do łącznicy.

Sprawdzenie działania linii. Kontrola i usuwanie uszkodzeń powstałych na linii. Wywoływanie i zgłaszanie się abonentów.

Temat 7. Prowadzenie rozmów telefonicznych — 2/4 godz.

Ćwiczenie 1. Nawiązanie łączności i prowadzenie rozmów (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz.

Budowa polowej kablowej linii telefonicznej. Nawiązanie łączności z nakazanym abonentem. Prowadzenie rozmów. Nadawanie i przyjmowanie telefonogramów.

Ćwiczenie 2. Doskonalenie w prowadzeniu rozmów telefonicznych (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz. (tylko dla grupy „B” i „D”).

Nawiązanie łączności przewodowej z nakazanymi abonentami. Nadawanie telefonogramów, zgłoszowaniem. Doskonalenie w pro-

47

wadzeniu rozmów telefonicznych i obsłudze łączności. Usunięcie uszkodzeń na linii.

TERENOZNAWSTWO

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
7.	Rzeźba terenu	—	2	—	2
8.	Znaki topograficzne	4	2	2	2
9.	Praca na mapach	4	2	2	—
10.	Szkice terenu	4	—	4	—
Razem godzin:		12	6	8	4

Temat 7. Rzeźba terenu — 2 godz.

Ćwiczenie 1. Przedstawienie rzeźby terenu na mapach (wykład połączony z ćwiczeniem praktycznym na mapach) — 2 godz.
Zasadnicze formy, charakterystyczne linie i punkty rzeźby terenu. Sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapach. Istota przedstawienia rzeźby terenu za pomocą warstwic. Określenie kierunku spadku i kształtu form rzeźby terenu z warstwic.

Temat 8. Znaki topograficzne — 4/2 godz.

Ćwiczenie 1. Rodzaje i przeznaczenie znaków topograficznych (wykład) — 1 godz.

Ćwiczenie 2. Kreślenie i czytanie znaków topograficznych (ćwiczenie praktyczne w sali) — 1 godz.

Ćwiczenie 3. Czytanie znaków topograficznych (ćwiczenie praktyczne na mapach) — 2 godz. (tylko dla grupy „A”).

Temat 9. Praca na mapach — 4/2 godz.

Ćwiczenie 1. Pomiar odległości na mapie (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz.

Określenie skali map różnymi sposobami. Mierzenie odległości na mapach przy pomocy skali liczbowej.
Pomiar linii krzywych na mapie.

Ćwiczenie 2. Czytanie mapy (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz. (tylko dla grupy „A”).

Ukształtowanie terenu, pokrycie terenu. Drogi i punkty terenowe. Określenie kąta spadku terenu.

Wykreślenie azymutów z mapy i ich zamiana.

Temat 10. Szkice terenu — 4 godz.

Ćwiczenie 1. Zasady wykonywania szkiców (wykład) — 2 godz.

Rodzaje szkiców terenu. Przybory do sporządzania szkiców. Pomiar stosowany przy wykonywaniu szkiców. Sporządzanie podziałki krokowej. Warunki, jakim winien odpowiadać dobrze wykonany szkic.

Ćwiczenie 2. Sporządzenie szkicu (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Sporządzenie szkicu z miejsca.

TERENOWA OBRONA PRZECIWOLOTNICA

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
8.	Schrony i szczeliny przeciwlotnicze	1	1	1	1
9.	Zabezpieczenie niewybuchów bomb lotniczych i pocisków artyleryjskich	1	1	1	1
Razem godzin:		2	2	2	2

Temat 8. Schrony i szczeliny przeciwlotnicze (wykład ilustrowany tablicami poglądowymi) — 1 godz.

Sposoby przygotowania schronów przeciwlotniczych.
Warunki, jakim powinien odpowiadać schron. Sposób przygotowania piwnic na schrony: budowa wzmocnień, uszczelnianie, budowa zapasowych wyjść itd. Wyposażenie schronów. Szczeliny prze-

ciwlotnicze, ich wymiary, sposób budowy, wzmocnienia oraz wyposażenie. Pojemność schronów i szczelin. Sposoby zachowania się w schronach i szczelinach.

Służba porządkowa i obsługa schronów i szczelin.

Temat 9. *Zabezpieczenie niewybuchów bomb lotniczych i pocisków artyleryjskich* (wykład) — 1 godz.

Wyszukiwanie niewybuchów. Zabezpieczenie niewybuchów. Ewakuacja ludności z miejsc zagrożonych (rejonów, w których znaleziono niewybuchy). Zabezpieczenie ludności przed minami — pułapkami zrzuconymi przez lotnictwo w postaci przedmiotów domowego użytku, zabawek itp.

SKOLENIE SANITARNE

Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A	B	C	D
6.	Wyszukiwanie i wynoszenie rannych w czasie walki z pola boju	—	6	—	2
7.	Praca sanitariuszy na polu walki	—	2	—	2
8.	Higiena osobista żołnierza, higiena odzieży i obuwia	—	1	—	—
Razem: godzin:		—	9	—	4

Temat 6. *Wyszukiwanie i wynoszenie rannych w czasie walki z pola boju* — 6/2 godz.

Ćwiczenie 1. Wynoszenie rannych za zasłony terenowe (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Cel wynoszenia rannych za zasłony terenowe. Sposoby przenoszenia rannych na polu walki: na boku, na plecach, na płaszczu lub namiocie, na łądkach, na urządzeniu noszowo-narciarskim, na nartach, na odwróconych noszach. Sposób okopywania rannych.

Ćwiczenie 2. *Ewakuacja rannych* (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz. (tylko dla grupy „B”).

Przenoszenie rannych podczas walki. Sposoby wynoszenia rannych przez jednego sanitariusza: przy pomocy pasa noszowego i na rękach. Przenoszenie rannego przez dwóch sanitariuszy przy pomocy pasa noszowego i na rękach.

Ćwiczenie 3. Przenoszenie rannych na noszach (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz. (tylko dla grupy „B”).

Opis noszy sanitarnych. Sposoby użycia noszy. Nosze improwizowane: z płaszcza, z koca, z peleryny, z worków. Przenoszenie rannych na noszach.

Wykonywanie kónd: „do rannego”, „bierz — rannego”, „na nosze — przenieś”, „na pas nosze”. Wychodzenie pod górę i schodzenie z góry z noszami.

Pokonywanie przeszkód z noszami. Posuwanie się patrolu z rannym.

Temat 7. *Praca sanitariuszy na polu walki* (ćwiczenie praktyczne w terenie) — 2 godz.

Otrzymanie zadania od dowódcy drużyny sanitarnej.

Wyszukiwanie i podejście do rannego różnymi sposobami w zależności od terenu. Wyniesienie rannego za zasłonę terenową. Udzielenie pierwszej pomocy ciężko rannemu. Wezwanie sanitariuszy noszowych (lub przeniesienie samemu rannemu) i przeniesienie rannego do postępfunktu medycznego.

Temat 8. *Higiena osobista żołnierza, higiena odzieży i obuwia* (wykład) — 1 godz.

Znaczenie przestrzegania higieny osobistej dla wzmocnienia zdrowia żołnierza i zachowania jego zdolności do walki. Sposoby pielęgnacji skóry i włosów. Pielęgnacja nóg w koszarach i w marszu.

Sposoby zwalczania skłonności do pocenia się nóg. Zapobieganie otarciom i odparzeniom. Zapobieganie grzybicom skóry. Zapobieganie odmrożeniom.

Wymagania higieniczne odnośnie umundurowania i obuwia wojskowego. Znaczenie dopasowania odzieży i obuwia. Zabiegi higieniczne w dziedzinie pielęgnacji umundurowania i obuwia. Oporządzenie żołnierza i wymagania higieniczne dotyczące oporządzenia.

SLUŻBA REGULACJI RUCHU
Wykaz tematów i podział godzin

Nr tem.	Wyszczególnienie tematów	Ilość godzin dla grup			
		A.	B.	C.	D.
3.	Zadania służby regulacji ruchu	2	—	2	—
4.	Znaki drogowe	—	2	—	2
5.	Sygnaly i technika regulacji ruchu	—	4	—	4
6.	Dokumentacja	—	1	—	1
	Razem godzin	2	7	2	7

Temat 3. Zadania służby regulacji ruchu (wykład) — 2 godz.
Zapoznać ogólnie z zadaniami służby regulacji ruchu i jej uprawnieniami. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny ruchu. Omówić znaki drogowe. Ogólne zasady przestrzegania dyscypliny ruchu.

Temat 4. Znaki drogowe (wykład) — 2 godz.
Rodzaje znaków, podział na grupy. Kolor, kształt i wymiary poszczególnych znaków. Rozstawienie znaków.

Temat 5. Sygnaly i technika regulacji ruchu — 4 godz.
Ćwiczenie 1. Nauczyć sygnałów regulacji ruchu (ćwiczenie praktyczne) — 2 godz.

Ćwiczenie 2. Doskonalenie w znajomości sygnałów oraz praktyczne podawanie sygnałów w poszczególnych sytuacjach — 2 godz.

Temat 6. Dokumentacja (wykład) — 1 godz.
Zapoznać z podstawową dokumentacją służby regulacji ruchu: paszport posterunku, sprawozdanie z ruchu kolumny, Akt wypadku, Znaki umowne, Talony karne, Wzór meldunku dowódcy patrolu (posterunku) regulacji ruchu.

WYKAZ
strzelań z kbks

1. Strzelanie nr 1 z kbks
Cel strzelania: nauczyć celnego i skupionego strzelania do celu nieruchomego w postawie leżąc z podpórka.

Cel — tarcza sportowa nr 2 (20—12 cm)
Odległość — 25 m
Naboi — 2 próbne, 3 na wynik
Postawa — leżąc z podpórka
Czas — nieograniczony
Pokazywanie wyników — po każdym strzale
Ocena — nie wypuścić żadnego pocisku:
bardzo dobrze — z pierścienia „8” 24
dobrze — z pierścienia „7” 21
dostatecznie — z pierścienia „6” 18

Przeprowadzenie strzelania: — uczniowie kolejnej zmiany na 10 m od linii ognia utrzymują po jednym naboju. Na komendę nauczyciela zmiana wychodzi na linię ognia i przygotowuje się do strzelania. Każdy uczeń oddaje strzał pod kontrolą nauczyciela. Po sygnale „przerwij ogień” strzelających prowadzi się do tarcz celem omówienia wyników strzelania. W ten sam sposób strzelający oddaje następne strzały. Na wynik zalicza się ostatnie trzy strzały. W czasie strzelania należy szczególnie uważać zwrócić na tych uczniach, którzy przy strzelaniu kontrolnymi z wiatrówek popełnili błędy w celowaniu i w śledzeniu języka śpiastowego.

2. Strzelanie nr 2 z kbks
Cel strzelania: nauczyć celnego i skupionego strzelania do celu nieruchomego leżąc z podpórka
Cel — tarcza sportowa nr 3 (50 x 25 cm)
Odległość — 50 m
Naboi — 4
Postawa — leżąc z podpórka
Czas — nieograniczony
Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania
Ocena — bardzo dobrze — 35 pkt. 36
dobrze — 30 pkt. 32
dostatecznie — 25 pkt. 28

Przeprowadzenie strzelania: — zmiana na linii wyjściowej otrzymuje cztery naboje sportowe. Na komendę nauczyciela wychodzi na linię ognia, przyjmuje postawę strzelecką leżąc i przygotowuje podpórki do strzelania. Po zameldowaniu gotowości do strzelania nauczyciel podaje komendę do ładowania i otwarcia ognia.

Po oddaniu strzałów nauczyciel podaje komendę do rozładowania broni i prowadzi zmianę do tarcz, gdzie zapisuje i omawia wyniki.

3. Strzelanie nr 3 z kbks

Cel strzelania — nauczyć celnego strzelania do celu nieruchomego leżąc z wolnej ręki w czasie ognidniczym.

Cel — tarcza sportowa nr 3 (50 × 25 cm)

Odległość — 50 m

Naboi — 5

Postawa — leżąc z wolnej ręki

Czas — 3 minuty od komendy „ognia”

Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania

Ocena — bardzo dobrze — 35 pkt. 40

          dobrze — 30 pkt. 35

          dostatecznie — 25 pkt. 30

Przeprowadzenie strzelania: — kolejna zmiana na linii wyjściowej otrzymuje pięć naboji. Na komendę nauczyciela wychodzi na linię ognia, gdzie przyjmuje postawę strzelecką leżąc. Po zameldowaniu przez strzelającego o gotowości do strzelania nauczyciel podaje komendę do załadowania — „ładuj”. (Zabrania się ładować karabinek pięcioma nabojami. Uczeń ładuje karabinek tylko pojedynczo). Po komendzie „ognia” uczeń oddaje pięć strzałów, ładując karabinek po każdym strzale jednym nabojem. Po komendzie „przerwij ogień” i rozładowaniu broni (zamiast pozostając otwartej) nauczyciel prowadzi zmianę do tarcz w celu omówienia wyników strzelania.

4. Strzelanie nr 4 z kbks

Cel strzelania — szkolenie w strzelaniu do celu nieruchomego w postawie leżąc z wolnej ręki.

Cel — głowa (figura bojowa nr 11) zmniejszona dwukrotnie

Odległość — 50 m

Naboi — 4

Postawa — leżąc z wolnej ręki

Czas — nieograniczony

Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania

Ocena — bardzo dobrze — trzy trafienia

          dobrze — dwa trafienia

          dostatecznie — jedno trafienie

Przeprowadzenie strzelania: — zmiana na linii wyjściowej otrzymuje cztery naboje. Na komendę nauczyciela podchodzi na linię ognia, przyjmuje postawę strzelecką, ładuje karabinek sportowy i oddaje cztery strzały.

Po oddaniu strzałów i rozładowaniu broni nauczyciel prowadzi zmianę do tarcz w celu omówienia wyników strzelania.

5. Strzelanie nr 5 z kbks

Cel strzelania — nauczyć celnego strzelania do celu nieruchomego w postawie leżąc z wolnej ręki.

Cel — głowa (figura bojowa nr 11) zmniejszona dwukrotnie

Odległość — 50 m

Naboi — 5

Postawa — leżąc z wolnej ręki

Czas — 2 min. od komendy „ognia”

Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania

Ocena — bardzo dobrze — 4 trafienia

          dobrze — 3 trafienia

          dostatecznie — 2 trafienia

Przeprowadzenie strzelania: — kolejna zmiana otrzymuje na linii wyjściowej pięć naboji. Na komendę nauczyciela zmiana wychodzi na linię ognia, przyjmuje postawę strzelecką leżąc. Po zameldowaniu przez strzelającego gotowości do strzelania nauczyciel podaje komendę „ładuj”. Uczniowie ładują karabinek pojedynczo, jak w strzelaniu nr 3. Do otwarcia ognia nauczyciel podaje komendę „po piśmie, pięcioma — ognia”. Celownika i punktu celowania przy strzelaniu z kbks, ze względu na różną ich budowę i różne przystrojenie, nie podawac. Po komendzie „przerwij ogień” i po rozładowaniu broni nauczyciel prowadzi zmianę do tarcz celem omówienia wyników strzelania.

WYKAZ

strzełań kontrolnych z wiatrówki

1. Strzelanie kontrolne nr 1 (10 × 7 cm)

Cel — tarcza sportowa nr 1

Odległość — 10 m

Strutów — 3

Postawa — leżąc z podporką

50X1-HUM

Czas — nieograniczony
Pokazywanie wyników — po każdym strzale
Ocena — nie wypuścić żadnego strutu:
bardzo dobrze — z pierścienia „8”
dobrze — z pierścienia „7”
dostatecznie — z pierścienia „6”

2. Strzelanie kontrolne nr 2

Cel — tarcza sportowa nr 1 (10 x 7 cm)
Odległość — 10 m
Strutów — 4
Postawa — leżąc z podpórką
Czas — nieograniczony
Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania
Ocena — bardzo dobrze — 35 pkt.
dobrze — 30 pkt.
dostatecznie — 25 pkt.

3. Strzelanie kontrolne nr 3

Cel — tarcza sportowa nr 1 (10 x 7 cm)
Odległość — 15 m
Strutów — 4
Postawa — leżąc z wolnej ręki
Czas — 3 minuty od komendy „ognia”
Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania
Ocena — bardzo dobrze — 30 pkt.
dobrze — 25 pkt.
dostatecznie — 20 pkt.

4. Strzelanie kontrolne nr 4

Cel — głowa (figura bojowa nr 11) zmniejszona czterokrotnie
Odległość — 15 m
Strutów — 4
Postawa — leżąc z wolnej ręki
Czas — 2 minuty od komendy „ognia”
Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania
Ocena — bardzo dobrze — 4 trafienia
dobrze — 3 trafienia
dostatecznie — 2 trafienia

50X1-HUM

Czas — nieograniczony
Pokazywanie wyników — po każdym strzale
Ocena — nie wypuścić żadnego strutu:
bardzo dobrze — z pierścienia „8”
dobrze — z pierścienia „7”
dostatecznie — z pierścienia „6”.

2. Strzelanie kontrolne nr 2

Cel — tarcza sportowa nr 1 (10 x 7 cm)
Odległość — 10 m
Strutów — 4
Postawa — leżąc z podpórką
Czas — nieograniczony
Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania
Ocena — bardzo dobrze — 35 pkt.
dobrze — 30 pkt.
dostatecznie — 25 pkt.

3. Strzelanie kontrolne nr 3

Cel — tarcza sportowa nr 1 (10 x 7 cm)
Odległość — 15 m
Strutów — 4
Postawa — leżąc z wolnej ręki
Czas — 3 minuty od komendy „ognia”
Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania
Ocena — bardzo dobrze — 30 pkt.
dobrze — 20 pkt.
dostatecznie — 10 pkt.

4. Strzelanie kontrolne nr 4

Cel — głowa (figura bojowa nr 11) zmniejszona czterokrotnie
Odległość — 15 m
Strutów — 5
Postawa — leżąc z wolnej ręki
Czas — 2 minuty od komendy „ognia”
Pokazywanie wyników — po ukończeniu strzelania
Ocena — bardzo dobrze — 4 trafienia
dobrze — 3 trafienia
dostatecznie — 2 trafienia

